

Výroční zpráva o fungování rejstříku transparentnosti 2022

předložená správní radou rejstříku transparentnosti

—

Evropskému parlamentu, Radě Evropské unie a Evropské komisi

V souladu s čl. 13 odst. 3 interinstitucionální dohody mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti, podepsané dne 20. května 2021, se signatářským orgánům předkládá výroční zpráva o fungování rejstříku transparentnosti.

Tato zpráva uvádí faktické informace o rejstříku transparentnosti, jeho obsahu a veškerých změnách, které se ho týkaly v roce 2022. Podává rovněž zprávu o podmíněnosti a doplňkových opatřeních týkajících se transparentnosti, která jsou v témže roce platná v signatářských orgánech.

Obsah

I.	Shrnutí	3
II.	Úvod	3
1.	Správa a řízení.....	4
2.	Zavedení povinného rejstříku.....	4
III.	Podmíněnost a doplňková opatření týkající se transparentnosti	5
IV.	Činnost sekretariátu rejstříku transparentnosti.....	8
1.	Sledování kvality údajů	9
2.	Služby kontaktního místa.....	10
3.	Vyšetřování	10
4.	Zasedání správní rady v roce 2022	12
5.	Pokyny a zvyšování informovanosti	12
6.	Technický vývoj	13
7.	Audit EÚD týkající se lobování v politice a rozhodovacím procesu EU	13
V.	Statistiky.....	14
1.	Vývoj rejstříku transparentnosti	14
2.	Zastoupené zájmy	15
3.	Zeměpisné údaje	16
4.	Návštěvy internetových stránek rejstříku transparentnosti	17
VI.	Závěry	18

I. Shrnutí

Rok 2022 byl prvním rokem plného zavedení povinného rejstříku transparentnosti a velmi aktivním rokem pro nový rejstřík. Po přechodném období, které bylo zapsaným subjektům poskytnuto na změnu údajů, se sledování obsahu rejstříku nyní zaměřuje na nové typy informací, které žadatelé o zápis a zapsané subjekty poskytují.

Zdá se, že přechod na nový systém vedl k většímu využívání rejstříku jako informačního a referenčního nástroje pro činnosti v oblasti zastupování zájmů na úrovni EU. Svědčí o tom nárůst počtu žádostí o zápis a meziročně zvýšený počet návštěv internetových stránek.

V důsledku toho se zvýšila činnost sekretariátu rejstříku, přičemž došlo k nárůstu počtu přímých žádostí o pomoc kontaktního místa (o 64 %) a počtu žádostí o účast sekretariátu na osvětových činnostech a akcích určených zaměstnancům a zúčastněným stranám. Důležité je, že sekretariát prováděl ve zvýšené míře cílené sledování zapsaných subjektů (o 26 % více). V roce 2022 došlo také ke zřetelnému nárůstu využívání nástroje pro podávání stížností a k vyššímu počtu vlastních šetření zahájených sekretariátem, což svědčí o vysoké úrovni kontroly obsahu databáze.

Tyto činnosti jsou podrobněji popsány ve zprávě.

II. Úvod

Rejstřík transparentnosti je referenčním nástrojem pro zastupování zájmů na úrovni EU. Jedná se o databázi vytvořenou s cílem poskytovat veřejnosti aktuální informace o činnostech v oblasti zastupování zájmů, jejichž cílem je ovlivňovat proces tvorby právních předpisů a provádění politik v institucích EU. Pomáhá sledovat, jaké zájmy jsou u orgánů zastupovány, kdo je zastupuje a v čí prospěch, na jaké legislativní spisy se zaměřují a jaké zdroje jsou věnovány na související činnosti. Je to klíčový nástroj EU na podporu transparentního a etického zastupování zájmů a na zvýšení otevřenosti a viditelnosti účasti zúčastněných stran a občanské společnosti na demokratickém rozhodovacím procesu EU.

Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropská komise provozují rejstřík transparentnosti společně na základě interinstitucionální dohody přijaté v roce 2021¹. Interinstitucionální dohoda zavádí povinný rejstřík transparentnosti a stanoví, že signatářské orgány mohou určité klíčové lobbistické činnosti podmínit zápisem do rejstříku. Kromě toho stanoví podrobné informace, které jsou zapsané subjekty povinny v rejstříku transparentnosti uvádět, a rovněž kodex chování, který musejí dodržovat.

V souladu s článkem 13 interinstitucionální dohody obsahuje tato zpráva věcné informace o rejstříku transparentnosti, jeho obsahu a veškerých změnách provedených během vykazovaného období. Poskytuje také přehled opatření v oblasti podmíněnosti a doplňkových opatření týkajících se transparentnosti, která v současné době platí v signatářských orgánech.

¹ Interinstitucionální dohoda ze dne 20. května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1).

1. Správa a řízení

Rejstřík transparentnosti má dvouúrovňovou strukturu správy a řízení: správní rada, která zajišťuje obecný dohled nad rejstříkem a řízení rejstříku, a sekretariát, který má na starosti jeho každodenní správu.

Správní rada zajišťuje celkové provádění interinstitucionální dohody. V této souvislosti odpovídá za určení ročních potřeb a priorit týkajících se rejstříku transparentnosti, přijímá výroční zprávu o jeho fungování a vydává obecné pokyny sekretariátu. Jejím úkolem je rovněž zkoumat jakékoli žádosti o přezkum opatření uplatněných sekretariátem v návaznosti na šetření a rozhodovat o nich.

Správní radu tvoří generální tajemníci Evropského parlamentu, Rady a Komise. Scházejí se nejméně jednou ročně a každý generální tajemník zastává funkci předsedy po dobu jednoho ročního období. V roce 2022 předsedal správní radě generální tajemník Evropského parlamentu.

Sekretariát poskytuje zástupcům zájmových skupin pokyny týkající se řízení o zápisu do rejstříku, sleduje a ověřuje způsobilost žádostí a provádí kontrolu kvality informací poskytovaných zapsanými subjekty. Zabývá se stížnostmi, které se týkají údajného porušení kodexu chování ze strany zapsaných subjektů, a může uplatnit opatření, pokud zjistí, že kodex nebyl řádně dodržován. Sekretariát rovněž připravuje výroční zprávu a zvyšuje povědomí o rejstříku transparentnosti (viz oddíl IV).

Sekretariát je tvořen zaměstnanci tří signatářských orgánů, což v současné době představuje deset zaměstnanců na plný úvazek. Ve správní radě a na veřejnosti jej zastupuje koordinátor, který dohlíží na každodenní provoz sekretariátu. V roce 2022 byl koordinátorem sekretariátu určen vedoucí oddělení odpovědného za transparentnost v generálním sekretariátu Komise.

Podrobné informace o správě a řízení rejstříku transparentnosti jsou k dispozici na jeho [internetových stránkách](#).

2. Zavedení povinného rejstříku

Rok 2022 byl prvním rokem plného zavedení povinného rejstříku transparentnosti, a to po zveřejnění nového registračního formuláře v září 2021 a následném přechodném období, během něhož mohly zapsané subjekty změnit své záznamy v souladu s novými požadavky na informace.

Sekretariát dohlížel na konečný přechod na nový systém a prodloužil původní datum uzávěrky z 20. března na 30. dubna 2022, aby se k novému systému mohlo připojit co nejvíce zapsaných subjektů. Celkem 87 % subjektů zapsaných v rejstříku transparentnosti ke dni 20. září 2021 změnilo svůj zápis a 1 496 zapsaných subjektů bylo z rejstříku vymazáno. Zapsané subjekty, které byly vymazány, mají možnost podat novou žádost o zápis do rejstříku transparentnosti a po zápisu obdrží nové identifikační číslo. Stejně jako u všech nových žádostí sekretariát před aktivací zápisu do rejstříku zkontroluje způsobilost žadatelů a celkovou kvalitu údajů v žádostech.

Pro zvýšení informovanosti a usnadnění zápisu zástupců zájmových skupin do nového systému poskytuje sekretariát praktickou pomoc prostřednictvím kontaktního místa a pomocí

[pokynů](#) k řízení o zápisu do rejstříku krok za krokem a oddílu [Časté dotazy](#) na internetových stránkách rejstříku transparentnosti.

III. Podmíněnost a doplňková opatření týkající se transparentnosti

Evropský parlament, Rada a Komise přijímají prostřednictvím jednotlivých rozhodnutí opatření v oblasti podmíněnosti, podle nichž je pro to, aby zástupci zájmových skupin mohli vykonávat určité klíčové činnosti v oblasti zastupování zájmů, podmínkou předchozí zápis do rejstříku transparentnosti. Tyto tři orgány mohou rovněž přijmout doplňková opatření týkající se transparentnosti, aby dále podpořily zápisy do rejstříku a posílily společný rámec vytvořený interinstitucionální dohodou.

Níže jsou popsána opatření v oblasti podmíněnosti a doplňková opatření týkající se transparentnosti, která v současné době platí v každém ze tří orgánů.

Ostatní orgány, instituce a jiné subjekty EU, jakož i členské státy v souvislosti se svými stálými zastoupeními při EU mohou správní radě oznámit podmíněnost nebo doplňková opatření týkající se transparentnosti, která přijaly, a požádat o jejich zveřejnění na internetových stránkách rejstříku transparentnosti. V roce 2022 nebyla správní radě sdělena žádná taková oznámení, ale v reakci na dotazy proběhla jednání na úrovni útvarů s řadou dalších orgánů EU.

Všechny členské státy se zavázaly, že během svého předsednictví v Radě a v šesti měsících předcházejících tomuto předsednictví budou jednání svého stálého zástupce a zástupce stálého zástupce při EU se zástupci zájmových skupin podmiňovat zápisem zástupců zájmových skupin v rejstříku transparentnosti.

Toto opatření v oblasti podmíněnosti se vztahuje na jednání pořádané se stálým zástupcem a zástupcem stálého zástupce, kteří vykonávají funkci úřadujícího nebo nastupujícího předsednictví Rady². Zástupci zájmových skupin se proto nemohou účastnit těchto jednání, pokud nejsou zapsáni v rejstříku. V roce 2022 se to týkalo Francie³ a Česka⁴, protože předsedaly Radě EU, a Švédsko⁵ z důvodu nastupujícího předsednictví.

Seznam [opatření v oblasti podmíněnosti a dalších opatření k zajištění transparentnosti](#), která v současné době platí v orgánech EU, je rovněž k dispozici na internetových stránkách rejstříku transparentnosti, které jsou k tomu určeny.

² https://ec.europa.eu/transparencyregister/public/openFile.do?fileName=Transparency_register_-_Member_states'_political_declaration.CS.pdf

³ <https://ue.delegfrance.org/registre-de-transparence>

⁴ Česká republika se přihlásila k rejstříku transparentnosti | Stálé zastoupení České republiky při Evropské unii (www.mzv.cz).

⁵ [Öppenhetsregistret – Regeringen.se](#)

Evropský parlament

Poslancům Evropského parlamentu se s ohledem na jejich specifickou úlohu a mandát doporučuje⁶, aby se setkávali pouze se zástupci zájmových skupin zapsanými v rejstříku transparentnosti. Všichni členové jsou rovněž vyzýváni, aby tato jednání zveřejňovali na svých individuálních profilových stránkách na [oficiálních internetových stránkách](#) Parlamentu.

Zpravodajové, stínoví zpravodajové a předsedové výborů jsou však povinni zveřejňovat všechna plánovaná jednání se zástupci zájmových skupin ke každé parlamentní zprávě. Ze zveřejněných údajů musí být patrné datum a typ konaného jednání, předmět jednání, zástupce zájmových skupin, s nímž bylo jednáno, a role poslance (tj. zpravodaj, stínový zpravodaj, předseda výboru nebo poslanec bez přidělené odpovědnosti za spis). Ke dni 15. ledna 2023 poslanci ohlásili 12 040 jednání za kalendářní rok 2022. Od začátku funkčního období ohlásilo alespoň jednu schůzi 481 poslanců, z toho 54 tak učinilo v roce 2022 poprvé.

Zaměstnanci Parlamentu, stejně jako všichni úředníci EU, musí vždy zachovávat svou profesní a osobní nezávislost. Musí proto jednat způsobem, který je v souladu s nezávislostí jejich postavení, a doporučuje se, aby si před jednáním se zástupci zájmových skupin nebo přijetím pozvání na jimi pořádanou akci ověřili, zda jsou tito zástupci zapsáni v rejstříku.

V rámci opatření v oblasti podmíněnosti Evropský parlament vyžaduje, že zástupci zájmových skupin musí být zapsáni v rejstříku, aby se mohli účastnit činností meziskupin nebo jiných neoficiálních uskupení⁷. Vyžaduje také⁸, aby v rejstříku byli zapsáni řečníci na slyšeních ve výborech, a to před zahájením slyšení. Důležité je, že Evropský parlament stanoví, že dlouhodobé průkazy ke vstupu do jeho prostor mohou být vydávány pouze zapsaným zástupcům zájmových skupin⁹. Ke dni 31. prosince 2022 mělo 2 030 z 12 425 subjektů zapsaných v rejstříku transparentnosti alespoň jednoho akreditovaného zástupce v Parlamentu. V roce 2022 mělo aktivní akreditaci celkem 8 604 osob; v průměru to znamená 4,24 zástupce na organizaci. V roce 2022 Parlament vydal 6 131 průkazů ke vstupu zástupcům zájmových skupin zapsaných v rejstříku transparentnosti.

Evropský parlament doporučuje svým zaměstnancům, aby před konáním interních akcí ověřili, zda jsou zástupci zájmových skupin zapsáni v rejstříku. Svým poslancům rovněž doporučuje, že zástupci zájmových skupin, s nimiž chtějí společně pořádat nebo spolupřádat akci v prostorách Evropského parlamentu, by měli být zapsáni v rejstříku¹⁰.

Rada EU

Jak je stanoveno v rozhodnutí Rady (EU) 2021/929¹¹, zápis v rejstříku transparentnosti je podmínkou pro jednání zástupců zájmových skupin s generálním tajemníkem Rady nebo generálními řediteli. Stejně pravidlo platí pro účast zástupců zájmových skupin v jejich profesním postavení na tematických poradách pořádaných generálním sekretariátem Rady (v případě potřeby a po konzultaci s předsednictvím) nebo jako řečníků na veřejných akcích

⁶ [Jednací řád Evropského parlamentu](#) (čl. 11 odst. 2).

⁷ [Jednací řád Evropského parlamentu](#): čl. 35 odst. 5.

⁸ [Článek 7 Rozhodnutí předsednictva Evropského parlamentu ze dne 18. června 2003](#).

⁹ [Článek 123 jednacího řádu Evropského parlamentu](#).

¹⁰ [Rozhodnutí předsednictva Evropského parlamentu ze dne 4. července 2016](#).

¹¹ Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 19.

pořádaných generálním sekretariátem Rady. Zaměstnanci se rovněž vyzývají, aby zkontrolovali pověření zástupců zájmových skupin a ujistili se, že o nich existuje záznam v rejstříku transparentnosti. Pokud tomu tak není, měli by zaměstnanci pečlivě zvážit vhodnost jednání a poradit se se svým nadřízeným¹².

Dalším opatřením ke zvýšení transparentnosti a na podporu zápisů do rejstříku by mělo být to, aby pozvání zástupců zájmových skupin na zasedání Rady nebo jejích přípravných orgánů bylo podmíněno jejich zápisem do rejstříku transparentnosti. Jejich registrační číslo by mělo být zaznamenáno v předběžném pořadu jednání. Výroční zpráva Rady o provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise obsahuje příslušné informace o účasti zástupců zájmových skupin na zasedáních Rady nebo jejích přípravných orgánů¹³.

Evropská komise

Komise má přísná pravidla týkající se kontaktů a interakcí se zástupci zájmových skupin. Zejména vyžaduje, aby se všichni členové Komise, členové jejich kabinetu a generální ředitelé Komise setkávali pouze se zástupci zájmových skupin, kteří jsou zapsáni v rejstříku transparentnosti. Tato povinnost, zakotvená v kodexu chování členů Evropské komise¹⁴ a v dokumentu Komise Pracovní metody¹⁵, znamená, že před konáním takových jednání musí být zástupce zájmových skupin zapsán v rejstříku.

Komise doplňuje své pravidlo „žádný zápis v rejstříku transparentnosti, žádné jednání“ o opatření týkající se transparentnosti, jež spočívá ve zveřejňování online informací o všech takových jednáních se (zapsanými) zástupci zájmových skupin v souladu se svými rozhodnutími 2014/838/EU, Euratom¹⁶ a 2014/839/EU, Euratom¹⁷. V roce 2022 Komise zveřejnila informace o jednáních¹⁸ s 2 099 zapsanými subjekty. Tyto zapsané subjekty uspořádaly 4 416 jednání s členy Komise a/nebo členy jejich kabinetů a 686 jednání s generálními řediteli Komise¹⁹. Tyto informace jsou zveřejňovány na internetových stránkách Komise²⁰ a jsou také k dispozici v záznamech o příslušných zapsaných subjektech v rejstříku transparentnosti jako soubor PDF ke stažení. V roce 2022 Komise zveřejnila konsolidované soubory údajů o jednáních se zástupci zájmových skupin na [internetových stránkách data.europa.eu](https://data.europa.eu) ve strojově čitelném formátu a ve formátu Excel. To umožňuje

¹² Sdělení zaměstnancům CP 35/21 a sdělení zaměstnancům CP 42/22.

¹³ Pokyny pro příležitostnou účast třetích stran, včetně zástupců zájmových skupin, na zasedáních Rady nebo jejích přípravných orgánů, 22. července 2021.

¹⁴ Článek 7 rozhodnutí Komise ze dne 31. ledna 2018 o kodexu chování členů Evropské komise (C(2018) 700) (Úř. věst. C 65, 21.2.2018, s. 7).

¹⁵ Bod V [pracovních metod Evropské komise](#).

¹⁶ Rozhodnutí Komise 2014/838/EU, Euratom ze dne 25. listopadu 2014 o zveřejňování informací o jednáních mezi generálními řediteli Komise a organizacemi či osobami samostatně výdělečně činnými, Úř. věst. L 343, 28.11.2014, s. 19.

¹⁷ Rozhodnutí Komise 2014/839/EU, Euratom ze dne 25. listopadu 2014 o zveřejňování informací o jednáních mezi členy Komise a organizacemi či osobami samostatně výdělečně činnými (Úř. věst. L 343, 28.11.2014, s. 22).

¹⁸ Zveřejňované informace se skládají z data jednání, místa konání, jména člena Komise a/nebo člena kabinetu nebo generálního ředitele, jména zástupce zájmových skupin, tj. organizace nebo osoby samostatně výdělečně činné, a předmětu jednání. Zveřejněny jsou do dvou týdnů po jednání.

¹⁹ Tétož zapsaného subjektu se může týkat více než jedno jednání.

²⁰ Konkrétně se jedná o stránky věnované transparentnosti na internetových stránkách členů Komise a generálních ředitelství Komise.

zúčastněným stranám a veřejnosti snadný a komplexní přístup k těmto informacím a jejich zpracování za účelem získání relevantních informací.

Pokud jde o administrativu Komise na úrovni nižší než úroveň generálního ředitele, praktická příručka Komise pro etiku a chování zaměstnanců obsahuje standardní doporučení všem jejím zaměstnancům, aby si ověřili pověření zástupců zájmových skupin a ujistili se, že o nich existuje záznam v rejstříku transparentnosti. Pokud v rejstříku nejsou, doporučuje se zaměstnancům, aby je vždy před navázáním dalšího kontaktu vyzvali k zápisu do rejstříku.

Kromě toho Komise v souladu s příslušnými pravidly Komise²¹ jmenuje do odborných skupin Komise pouze zapsané zástupce zájmových skupin. Tento požadavek předchozího zápisu v rejstříku se vztahuje jak na členy typu „B“²², tak na členy typu „C“²³. Pokud je těmto členům členství v rejstříku transparentnosti pozastaveno nebo jsou z něj vyškrtnuti, Komise jim pozastaví členství v odborné skupině (odborných skupinách), jejímiž jsou členy, dokud není jejich zápis v rejstříku transparentnosti obnoven.

Jako další opatření ke zvýšení transparentnosti a na podporu zápisu Komise automaticky upozorňuje zapsané subjekty, které uvedly zájem o konkrétní oblasti politiky, na zahájení veřejných konzultací nebo plánů v příslušných oblastech. Příspěvky od zapsaných subjektů jsou rovněž zpracovávány odděleně od příspěvků nezapsaných respondentů²⁴.

IV. Činnost sekretariátu rejstříku transparentnosti

Na rok 2022 stanovila správní rada rejstříku transparentnosti tyto celkové roční priority:

- plně funkční rejstřík,
- zefektivnění interních postupů,
- vyšší kvalita údajů a lepší zabezpečení pro uživatele rejstříku transparentnosti,
- pokračování v osvětové činnosti a
- spolupráce s Evropským účetním dvorem (EÚD) při ohlášeném auditu rejstříku transparentnosti.

Sekretariát pracoval na plnění těchto ročních priorit, mimo jiné tím, že ukončil přechodné období pro zapsané subjekty, posílil kontrolu způsobilosti, zvýšil pomoc kontaktního místa a zavedl řadu vylepšení IT platformy spolu se svými každodenními činnostmi, které jsou podrobněji popsány níže.

²¹ Článek 8 rozhodnutí Komise ze dne 30. května 2016, kterým se stanoví horizontální pravidla pro zřizování a fungování odborných skupin Komise (C(2016) 3301).

²² Jednotlivci jmenovaní za účelem zastupování společného zájmu zúčastněných stran v určité oblasti politiky.

²³ Organizace v širším slova smyslu, včetně společností, sdružení, nevládních organizací, odborových svazů, univerzit, výzkumných ústavů, právních firem a poradenských společností.

²⁴ Pokyny Evropské komise pro zlepšování právní úpravy (SWD(2017)350), zejména kapitola VII, Pokyny pro konzultace se zúčastněnými stranami.

1. Sledování kvality údajů

Rejstřík transparentnosti nabízí přehled aktuálních lobbistických činností zástupců zájmových skupin v souvislosti s nedávným formulováním nebo prováděním politických cyklů a rozhodovacích procesů orgánů EU, včetně konkrétních údajů o hlavních legislativních návrzích nebo politikách, na něž se zaměřují. To vysvětluje, proč se údaje průběžně mění a proč jsou někteří zástupci zájmových skupin zapsáni pouze po omezenou dobu, zatímco jiní zůstávají v databázi po delší dobu.

Zápisem se zástupci zájmových skupin zavazují, že při zápisu poskytnou úplné, aktuální a nezavádějící informace, a nesou konečnou odpovědnost za správnost svých zapsaných údajů. Za tímto účelem se zapsaným subjektům doporučuje, aby zkontrolovaly a aktualizovaly poskytnuté informace, jakmile dojde k jakýmkoli významným změnám; aby mohly zůstat v rejstříku transparentnosti, musí svůj zápis každoročně aktualizovat.

Jedním z hlavních úkolů sekretariátu je připomínat zapsaným subjektům jejich povinnosti a zajistit co nejlepší kvalitu údajů v rejstříku transparentnosti. V rámci svých obecných sledovacích činností v roce 2022 sekretariát zkontroloval celkem 6 816 subjektů²⁵, které buď požádaly o zápis, nebo již byly zapsány v rejstříku transparentnosti²⁶, což je více než dvojnásobek počtu kontrol provedených v předchozím roce. Tyto kontroly sestávaly z prověrek prováděných ve fázi podání žádosti, cílených kontrol kvality údajů již zapsaných subjektů a dalších kontrol prováděných v rámci vyšetřovacích postupů.

Fáze podání žádosti: Po skončení přechodného období se počet všech zapsaných subjektů celkově snížil²⁷, ale současně se zvýšila kvalita informací dostupných v rejstříku. Sekretariát posuzuje způsobilost a kvalitu údajů všech nových žádostí o zápis předtím, než mohou být ověřeny a zveřejněny v rejstříku. To pomáhá zlepšit relevanci i soudržnost poskytovaných údajů. Z 2 976 žádostí přijatých v roce 2022 (+/- 8 denně) bylo 1 817 (61 %) přijato a aktivováno na základě kontroly, která ve většině případů vyžaduje aktualizaci nebo opravu ze strany žadatele.

Cílené kontroly: Kromě každodenních kontrol sekretariát uplatňuje také cílenější přístup, zejména v případech, kdy má důvod se domnívat, že zápisy neposkytují přesné informace, které jsou požadovány. V roce 2022 provedl sekretariát 4 238 cílených kontrol kvality. Z toho:

- u 1 872 kontrolovaných zápisů byla kvalita údajů uspokojivá (44,1 %),
- 1 492 oslovených zapsaných subjektů své zápisy aktualizovalo (35,2 %),
- 578 bylo po kontrole z rejstříku vyškrtáno z důvodu nezpůsobilosti nebo z důvodu, že k aktualizaci nedošlo (13,6 %),
- 296 nebylo na konci roku 2022 ještě vyřízeno (6,9 %).

Jelikož se cílené kontroly zaměřují na zápisy, u nichž byly zjištěny nesrovnalosti nebo jiné problémy nebo je pravděpodobné, že takové nesrovnalosti či problémy existují, lze očekávat, že míra nevěrohodných nebo nedostatečných údajů v těchto zápisech je od samého počátku vysoká. V září 2022 předložily dvě nevládní organizace zabývající se otázkami

²⁵ U některých subjektů proběhla v roce 2022 více než jedna kontrola, a proto byl celkový počet kontrol vyšší.

²⁶ V roce 2021 bylo provedeno celkem 3 360 kontrol obsahu rejstříku, což byl nižší počet z důvodu přechodu na nový povinný systém.

²⁷ Snížení z 13 366 zapsaných subjektů ke dni 31. prosince 2021 na 12 425 ke dni 31. prosince 2022.

transparentnosti²⁸ orgánům seznam 431 konkrétních zápisů s údajně nadhodnocenými výdaji na lobbying nebo nesprávnou kategorizací zastupovaných zájmů. Sekretariát provedl důkladnou kontrolu všech těchto zápisů²⁹ s ohledem na problémy, na něž bylo poukázáno, a další nesrovnalosti a s vysokou mírou úspěšnosti tyto problémy vyřešil (pouze 3 % zápisů bylo správných od samého počátku, v 59 % případů zapsaný subjekt provedl uspokojivou aktualizaci a 38 % zápisů bylo z rejstříku vymazáno).

2. Služby kontaktního místa

Sekretariát slouží jako kontaktní místo pro zodpovídání dotazů všeho druhu týkajících se rejstříku transparentnosti, a to prostřednictvím vícejazyčných internetových stránek rejstříku (oddíl Kontaktujte nás), které jsou přístupné žadatelům o zápis, zapsaným subjektům i veřejnosti. Sekretariát se snaží poskytnout pomoc co nejrychleji – zpravidla odpovídá do 48 hodin.

V roce 2022 sekretariát zodpověděl 2 056 dotazů, které zahrnovaly žádosti o informace o rejstříku transparentnosti od zúčastněných stran, výzkumných pracovníků a jednotlivců, jakož i žádosti o technickou podporu a poradenství od žadatelů o zápis a zapsaných subjektů během řízení o zápisu nebo při výskytu technických potíží. Počet obdržených dotazů byl výrazně vyšší než v roce 2021, což je pravděpodobně důsledkem nově zavedeného systému³⁰. Zvláště vysoký počet zapsaných subjektů vyhledal pomoc při pokusu o přístup ke svému zápisu pomocí nového systému ověřování EU Login, který byl zaveden v roce 2022 s cílem poskytnout uživatelům bezpečnější prostředí (viz oddíl 6 o technickém vývoji).

3. Vyšetřování

Kromě sledování kvality údajů v rejstříku transparentnosti se sekretariát zabývá příchozími stížnostmi a provádí šetření z vlastního podnětu v souladu s postupy stanovenými v příloze III dohody o interinstitucionální spolupráci. Sekretariát přitom jedná v souladu se základními zásadami proporcionality a řádné správy.

„Stížností“ se rozumí postup, který se týká údajného porušení kodexu chování ze strany zapsaného subjektu, na něž byl sekretariát upozorněn. Každá fyzická nebo právnická osoba, která vznesne takové obvinění proti zapsanému subjektu, může podat stížnost sekretariátu vyplněním příslušného formuláře na [internetových stránkách](#) rejstříku transparentnosti a poskytnout podpůrné důkazy.

„Šetřením z vlastního podnětu“ se rozumí postup, při němž sekretariát zkoumá, zda je daný zapsaný subjekt způsobilý zůstat v rejstříku, a to na základě obdržených nebo zjištěných informací, které mohou naznačovat nezpůsobilost zůstat v rejstříku buď proto, že nevykonává příslušné činnosti, nebo proto, že nedodrжуje kodex chování.

V roce 2022 sekretariát uzavřel pět nevyřízených stížností z předchozího roku poté, co příslušné subjekty zapsané v rejstříku aktualizovaly svůj zápis, případně poskytly jiné uspokojivé vysvětlení.

²⁸ Corporate Europe Observatory a LobbyControl.

²⁹ Všechny dotyčné zapsané subjekty byly zapsány podle předchozí interinstitucionální dohody, tj. před zářím 2021, ale jejich změněné zápisy přizpůsobené požadavkům na informace vyplývajícím z nového právního rámce v té době ještě neprošly kontrolou kvality ze strany sekretariátu.

³⁰ V roce 2021 sekretariát zodpověděl 1 255 dotazů a žádostí.

V roce 2022 obdržel sekretariát 65 nových stížností. Tento velmi vysoký počet stížností ve srovnání s předchozím rokem³¹ poukazuje na rostoucí viditelnost povinného rejstříku transparentnosti a jeho mechanismu pro podávání a vyřizování stížností. Z těchto stížností bylo deset shledáno nepřijatelnými, neboť se netýkaly záležitostí spadajících do působnosti rejstříku transparentnosti (např. osobní stížnosti nebo stížnosti týkající se spotřebitelů). Z 55 přípustných stížností bylo 44 uzavřeno v roce 2022 s pozitivním výsledkem, pokud jde o plnou spolupráci dotčených zapsaných subjektů, a zbývajících jedenáct stížností bylo na konci roku stále předmětem šetření. Více než polovina přípustných stížností se týkala údajného nedodržení písmene f) kodexu chování ze strany dotčených zapsaných subjektů, pokud jde o přesnost a úplnost informací uvedených v zápisu. Tyto případy byly dotčenými zapsanými subjekty vyřešeny ve lhůtě 20 pracovních dnů od obdržení oznámení.

Další případy se týkaly údajného porušení písmene b) kodexu, podle něhož musí zapsané subjekty uvést klienty nebo členy, které zastupují. Pokud jde o očekávání veřejnosti, je zřejmé, že roste zájem o základní zájmy prosazované libovolnou organizací, pokud jde o její příslušnost, členství a dokonce i sponzorství, což jsou informace, které je třeba uvést v zápisu.

Při šetření se sekretariát vždy snaží zajistit konstruktivní dialog s příslušným zapsaným subjektem, aby se zjištěné problémy pokud možno vyjasnily a vyřešily před přijetím případných nezbytných opatření. V roce 2022 nepovažoval sekretariát za nutné uplatnit vůči zapsanému subjektu opatření podle bodu 8 přílohy III interinstitucionální dohody.

V roce 2022 zahájil sekretariát třináct případů šetření z vlastního podnětu proti zapsaným subjektům, z nichž pět šetření na konci roku stále probíhalo.

Zejména v souvislosti s opatřeními přijatými na úrovni EU v reakci na válečnou agresi Ruska proti Ukrajině vydala správní rada rejstříku transparentnosti na svém zasedání dne 12. července 2022 sekretariátu obecné pokyny, aby prošetřil všechny zapsané zástupce zájmových skupin se sídlem v Ruské federaci z důvodu možného porušení písmene e)³² kodexu chování a aby jako preventivní opatření pozastavil jejich členství v rejstříku transparentnosti. Sekretariát v této souvislosti zahájil šetření u deseti zapsaných subjektů. Do konce roku bylo uzavřeno sedm z těchto šetření, přičemž ve vztahu ke dvěma zapsaným subjektům bylo pozastavení zrušeno, zatímco ostatní zapsané subjekty buď zrušily své členství v rejstříku z vlastní vůle, nebo byly shledány nezpůsobilými, aby v rejstříku zůstaly. Na začátku roku 2023 byly všechny případy uzavřeny.

S ohledem na tento mezinárodní kontext upozornil sekretariát na internetových stránkách rejstříku transparentnosti na rozhodnutí Rady (SZBP) 2022/884 ze dne 3. června 2022 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. L 153, 3.6.2022, s. 128) a na jeho význam pro žadatele o zápis a zapsané subjekty. Toto rozhodnutí by se mohlo dotknout zástupců zájmových skupin, kteří poskytují poradenské služby v oblasti podnikání a řízení nebo v oblasti vztahů s veřejností vládě Ruska nebo právníckým osobám, subjektům nebo orgánům usazeným v Rusku.

³¹ V roce 2021 obdržel sekretariát 29 nových stížností.

³² e) nepoškozují pověst rejstříku ani nepůsobí újmu orgánům Unie, ani nevyužívají jejich loga, aniž by jim to bylo výslovně povoleno (příloha I interinstitucionální dohody).

4. Zasedání správní rady v roce 2022

Sekretariát připravil druhé zasedání správní rady, které se konalo 12. července 2022. Na tomto zasedání správní rada přijala následující rozhodnutí:

- potvrdila rotaci předsednictví dohodnutou na jejím ustavujícím zasedání a předsednictví Rady ve správní radě v roce 2023,
- znovu jmenovala vedoucího oddělení odpovědného za transparentnost v Komisi koordinátorem sekretariátu na další období jednoho roku, tj. do konce roku 2023,
- přijala výroční zprávu za rok 2021, souhlasila s jejím předložením signatářským orgánům a zveřejněním na internetových stránkách rejstříku transparentnosti,
- stanovila roční priority pro rejstřík transparentnosti na rok 2023 spolu s rozpočtovými odhady a podílem na provádění těchto priorit pro každý signatářský orgán³³,
- vzala na vědomí hodnocení sekretariátu týkající se deset let staré IT platformy, která podporuje fungování rejstříku transparentnosti, a vydala pokyn sekretariátu, aby zahájil projekt úplné přestavby tohoto nástroje,
- vydala sekretariátu výše uvedené obecné pokyny.

Veškeré dokumenty týkající se zasedání správní rady, včetně programu a zápisu ze zasedání, jsou zveřejňovány na [podstránce věnované správě a řízení](#) internetových stránek rejstříku transparentnosti.

5. Pokyny a zvyšování informovanosti

Sekretariát vydává pokyny, které objasňují a podrobněji vysvětlují některá ustanovení interinstitucionální dohody. Takové pokyny jsou výsledkem pravidelných výměn informací se zúčastněnými stranami a jejich cílem je podpora žadatelů o zápis a zapsaných subjektů v jejich úsilí poskytovat přesné informace a vyhnout se běžným chybám.

Při provádění sledovacích činností může sekretariát v případě potřeby subjekty rovněž vyzvat, aby se do rejstříku transparentnosti zapsaly. Sekretariát podniká pravidelné komunikační a osvětové akce s cílem zvýšit povědomí o tomto nástroji mezi zúčastněnými stranami. V roce 2022 to zahrnovalo informační setkání a výměny s různými zúčastněnými stranami³⁴ a vysokoškolskými studenty³⁵, jakož i kontakty a výměnu osvědčených postupů s podobnými subjekty na vnitrostátní nebo evropské úrovni³⁶.

³³ Odhady rozpočtu na rok 2023 jsou k dispozici na [internetových stránkách](#). Byly dohodnuty následující podíly: Komise: 57 %; Parlament: 33 %; Rada: 10 %.

³⁴ Sdružení EPACA (European Public Affairs Consultancies' Association), spolek SEAP (Society of European Affairs Professionals), středisko ECPA (The European Centre for Public Affairs), Freshfel East Africa Delegation, Rada pro veřejné záležitosti (PAC), Auge Consultorio a (EUVP) a Expertisecentrum Europa.

³⁵ Maastrichtská univerzita (studenti magisterského oboru Evropská studia a Fakulty filozofie a sociálních věd), Université de Rennes, Geneva Graduate Institute, Katholieke Universiteit Leuven a Hochschule Osnabrück.

³⁶ Francouzský Vysoký úřad pro transparentnost ve veřejném životě (HATVP), Evropská síť lobbistických registrátorů (ELRN), zaměstnanci balkánských parlamentů, Řecký úřad pro transparentnost, francouzský Senát a Landtag Thüringen.

Tři orgány vynaložily další úsilí na zvýšení povědomí o rejstříku transparentnosti v rámci každého orgánu, a to prostřednictvím specializovaných informačních a školicích akcí pro zaměstnance³⁷.

6. Technický vývoj

Za účelem vylepšení rejstříku transparentnosti koordinuje sekretariát vývoj IT řešení.

Od 3. října 2022 zavedl sekretariát přihlašování pomocí aplikace EU Login jako bezpečnější způsob ověřování uživatelů rejstříku transparentnosti. EU Login je nástroj pro ověřování, který se nyní používá pro řadu aplikací a systémů EU. Zvyšuje zabezpečení přístupu pomocí technologie vyvinuté a neustále udržované týmem bezpečnostních specialistů. Nový způsob ověřování zvyšuje bezpečnost systému rejstříku transparentnosti tím, že nahrazuje dosavadní jediný sdílený účet pro každou organizaci osobní identifikací založenou na uživatelských účtech každého jednotlivého uživatele. Byla zavedena i další ochranná opatření, například přísnější zásady týkající se hesel a dvoufázové ověřování. S cílem usnadnit přechod na nový systém ověřování zveřejnil sekretariát na internetových stránkách rejstříku transparentnosti [podrobné odpovědi na časté dotazy](#).

V roce 2022 provedl sekretariát na základě pokynů správní rady podrobné posouzení výkonnosti IT platformy pro rejstřík transparentnosti, a to zřízením *ad hoc* pracovní skupiny pro IT složené z příslušných IT útvarů tří orgánů. Výsledným doporučením je nahradit stávající infrastrukturu rejstříku transparentnosti novou moderní digitální platformou, která bude odpovídat současným technologickým a informačním bezpečnostním standardům a zlepší uživatelský komfort. Posuzování potřeb souvisejících s činnostmi nového systému, který má být vyvinut v nejbližších letech, začalo na konci roku 2022.

7. Audit EÚD týkající se lobování v politice a rozhodovacím procesu EU

Evropský účetní dvůr provádí podrobný audit rejstříku transparentnosti s názvem „Lobování u normotvůrců“, jehož cílem je posoudit, zda je rejstřík transparentnosti účinným nástrojem pro zajištění transparentnosti lobbistických činností při tvorbě politik EU. Sekretariát spolupracoval s auditory od zahájení auditu dne 14. července 2022, aby jim poskytl veškeré potřebné informace a podporu a pomohl zajistit, aby výsledek auditu přinesl užitečná doporučení a podklady pro další rozvoj rejstříku. Výsledky auditu mají být zveřejněny na podzim 2023³⁸.

³⁷ To zahrnuje 26 informačních schůzek o zastupování skupinových zájmů pro zaměstnance a akreditované asistenty v Evropském parlamentu. Komise rovněž uspořádala pět takových školení pro své vlastní zaměstnance a také přízpůsobené prezentace pro kabinety členů Komise a pro jejich síť kontaktních míst pro transparentnost a etiku. V Radě byla provedena řada komunikačních a osvětových akcí s cílem vysvětlit interinstitucionální dohodu a praktické uplatňování rozhodnutí Rady (EU) 2021/929, zejména pro vedoucí pracovníky. Zaměstnanci sekretariátu rovněž uspořádali specializovaný kurz zvyšování povědomí, který byl přístupný vedoucím pracovníkům a zaměstnancům orgánů, institucí a jiných subjektům EU na platformě EU Policymaking Hub (Centrum pro tvorbu politik EU) Komise.

³⁸ Viz pracovní program EÚD na rok 2023:

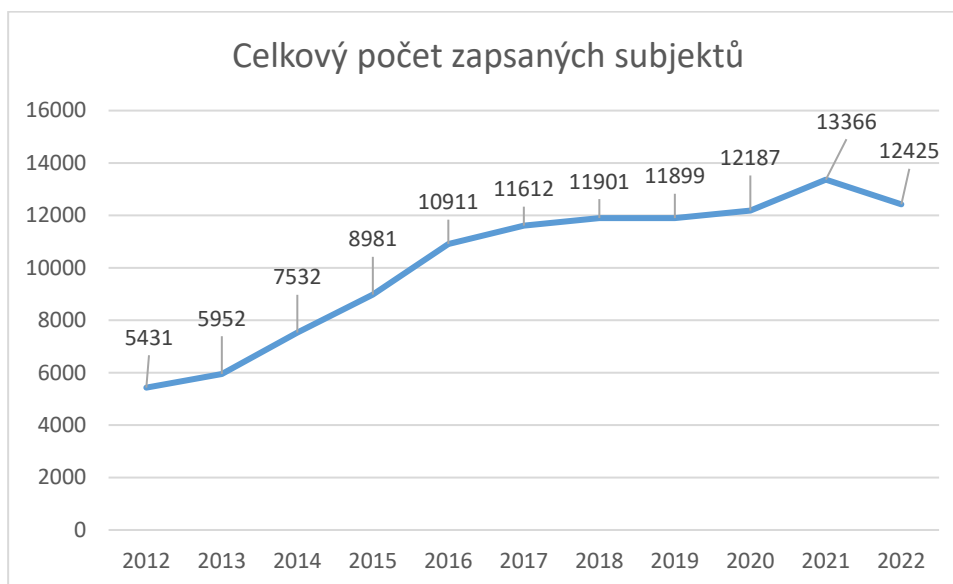
https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/WP2023/WP2023_CS.pdf.

V. Statistiky

Vstupem interinstitucionální dohody v platnost se změnila typologie subjektů zapsaných v rejstříku transparentnosti. Zapsané subjekty jsou nyní rozděleny do tří hlavních typů zastupovaných zájmových skupin, přičemž pro každou kategorii platí jiná odpovídající pásma finančních informací.

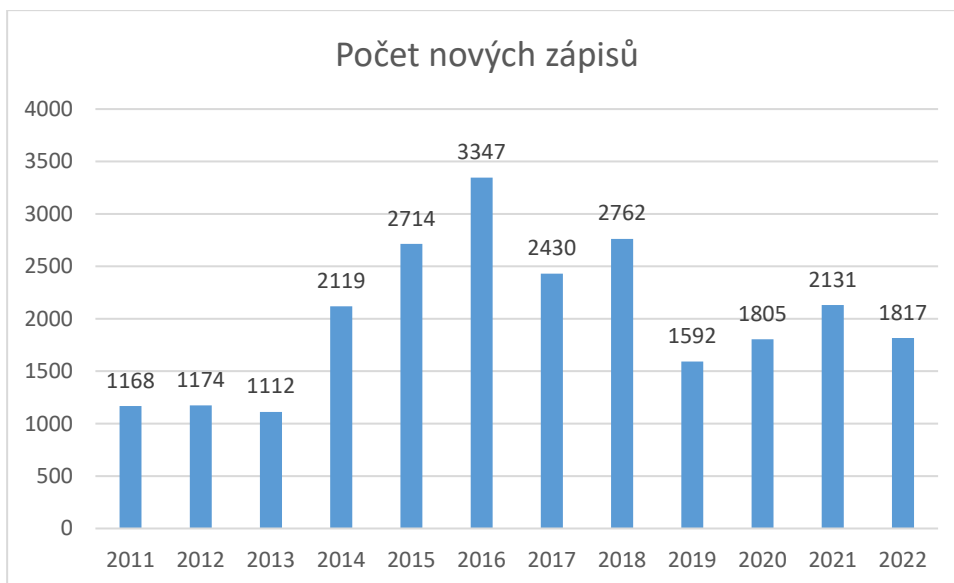
1. Vývoj rejstříku transparentnosti

Od svého založení jako společné veřejné databáze Evropského parlamentu a Evropské komise se rejstřík transparentnosti postupně rozrůstal až po současný povinný třístranný systém³⁹. Po uzavření nové interinstitucionální dohody se však tento trend zpomalil. Zejména přechod a zvýšení kontrol způsobilosti vedly k výraznému snížení celkového počtu zapsaných subjektů, a to z 13 366 na 12 425 na konci roku 2022.

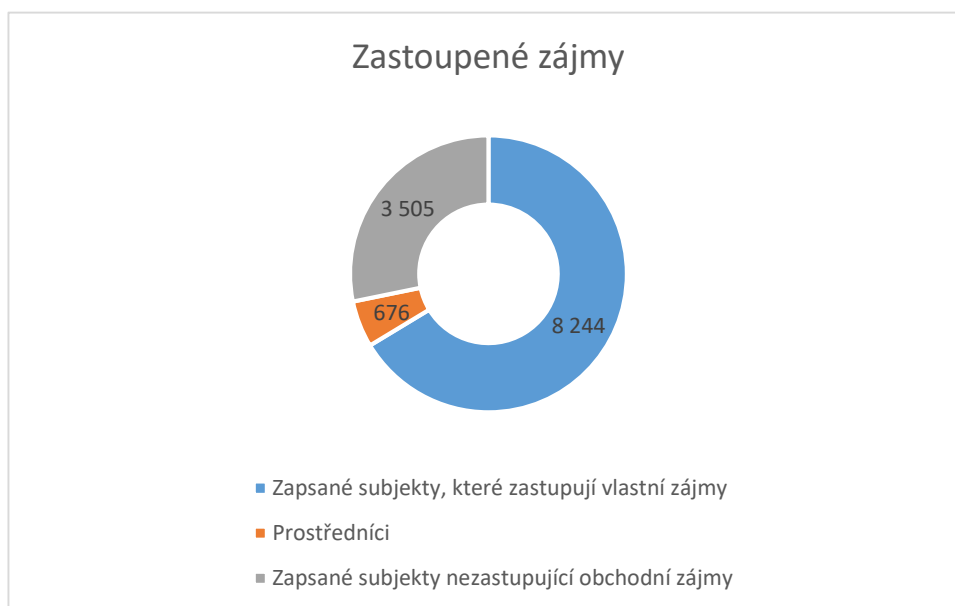

Níže uvedený graf ukazuje změny v počtu nových zápisů, které zahrnují zástupce zájmových skupin zapsané v období 12 měsíců mezi 1. lednem 2022 a 31. prosincem 2022, kteří byli na konci tohoto období stále aktivní. Nižší počet nově zapsaných subjektů v roce 2022 je třeba porovnat s celkovým počtem 2 976 žádostí, které sekretariát obdržel v roce 2022 (+/- 8 žádostí denně), neboť po kontrole způsobilosti bylo přijato a aktivováno pouze 1 817 žádostí (61 %). Dodatečná kontrola ve fázi podávání žádostí vedla k pomalejšímu růstu počtu nově zapsaných subjektů ve srovnání s předchozími lety.

³⁹ K 31. prosinci 2021 dosáhl počtu 13 366 zapsaných subjektů.

2. Zastoupené zájmy

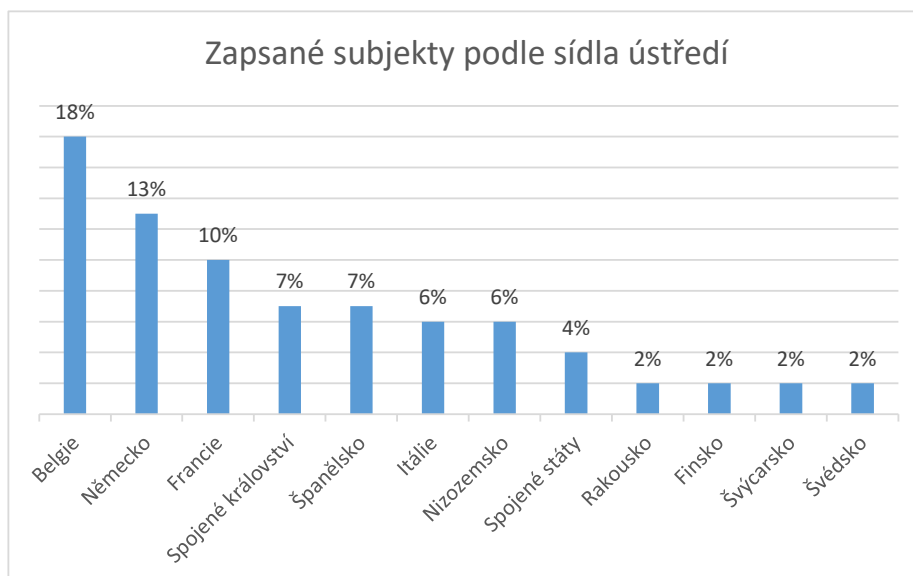

Tyto nově zapsané subjekty byly rozděleny do následujících oddílů:

Poradenské kanceláře	552
Advokátní kanceláře	84
Samostatně výdělečně činní poradci	143
Podniky a skupiny	3 035
Obchodní a podniková sdružení	2 630
Odborové svazy a profesní sdružení	967
Nevládní organizace, platformy, sítě a podobné subjekty	3 483
Expertní skupiny typu „think tank“ a výzkumné instituce	561
Akademické instituce	315
Organizace zastupující církve a náboženská společenství	51
Sdružení a sítě orgánů veřejné moci	161
Subjekty, úřady nebo sítě zřízené třetími zeměmi	2
Jiné organizace, veřejné nebo smíšené subjekty	441

3. Zeměpisné údaje

Zápis do rejstříku transparentnosti není omezen na zástupce zájmových skupin usazené v EU, největší skupina zástupců zájmových skupin nicméně vykonává svou činnost z provozovny v Belgii. Je to pravděpodobně dáno tím, že orgány EU sídlí v Bruselu. Jelikož však působnost právních předpisů a politik EU ovlivňuje i jednotlivce a podniky mimo EU a může mít dopad na obchod a další vnější vztahy za hranicemi 27 členských států, odráží se tento globální dosah i v rejstříku transparentnosti.

4. Návštěvy internetových stránek rejstříku transparentnosti

V roce 2022 zaznamenaly internetové stránky rejstříku transparentnosti značný nárůst návštěv, celkem 431 345 návštěv⁴⁰. Pro účely tohoto statistického přehledu se „návštěvou“ rozumí návštěvník, který internetovou stránku navštíví poprvé. Pokud tentýž návštěvník na jedné stránce setrvá déle než 30 minut od chvíle, kdy si ji zobrazil naposledy, jde o novou návštěvu. V průměru se jedná o přibližně 36 000 návštěv měsíčně.

Přibližně 71 % návštěvníků internetových stránek použilo funkci vyhledávání v angličtině. Domovská stránka byla nejčastěji navštěvována v angličtině, následovaná v sestupném pořadí francouzštinou, němčinou, španělštinou a italštinou. Téměř 85 % návštěv pochází od uživatelů z Evropy a 10 % návštěv ze Severní Ameriky. V rámci Evropy pochází 25,5 % návštěv internetových stránek z Belgie, následují návštěvy z Německa (11 %), Francie (9,5 %) a Spojeného království (6,5 %).

V roce 2022 byl konsolidovaný soubor dat z rejstříku transparentnosti, převedený na portál data.europa.eu, jedenáctým nejnavštěvovanějším souborem dat z více než 1 500 000 souborů dat, které jsou zde zveřejněny⁴¹. Soubory dat umožňují uživatelům stáhnout si (ve formátu xml nebo Excel) seznam osob akreditovaných pro přístup do prostor Evropského parlamentu a seznam organizací uvedených v rejstříku transparentnosti za několik let zpět.

⁴⁰ Pro srovnání, v roce 2021 to bylo 326 700 návštěv.

⁴¹ Soubory dat orgánů, institucí a jiných subjektů EU, členských států a dalších zemí, jakož i některých místních orgánů.

VI. Závěry

Rok 2022 byl pro rejstřík transparentnosti velmi aktivní. Nový povinný systém vedl k většímu využívání rejstříku jako informačního a referenčního nástroje pro sledování činností v oblasti zastupování zájmů prováděných na úrovni EU. Svědčí o tom nárůst počtu žádostí o zápis a zvýšený počet návštěv internetových stránek rejstříku, i když tempo růstu počtu zapsaných organizací a dalších subjektů se celkově zpomalilo. Sekretariát měl v tomto ohledu velmi rušný rok, pokud jde o přímé žádosti o pomoc kontaktního místa, komunikační a osvětové činnosti, sledování kvality údajů a šetření týkající se zapsaných subjektů.

Sekretariát splnil roční priority rejstříku, mimo jiné tím, že ukončil přechodné období pro zapsané subjekty, posílil kontrolu způsobilosti, zvýšil pomoc kontaktního místa a zavedl řadu zlepšení IT platformy spolu s každodenními činnostmi, které jsou ve zprávě podrobně popsány.

Jako veřejný nástroj plní rejstřík transparentnosti důležitou úlohu při zachování důvěry veřejnosti a posilování odpovědnosti v rámci širší politiky transparentnosti orgánů EU a při prezentaci společného závazku orgánů EU podporovat transparentní a etické zastupování zájmů, což je v současném kontextu obzvláště důležité.